

EFDH calamiteitenplan

Farmaceutische Zorg Regio

Haaglanden

April 2021

EFDH

Expertisecentrum Farmaceutische Zorg
Departement Haaglanden
(Apothekersvereniging)

Voorwoord

Voor u ligt het Calamiteitenplan Farmaceutische zorg voor de regio Haaglanden dat opgesteld is naar aanleiding van de Corona Pandemie.

Op verzoek van het ROAZ Regio West is er begin 2021 een Code Zwart calamiteitenplan gemaakt voor de ROAZ subregio Haaglanden voor de sectoren huisartsenzorg, VVT, ziekenhuizen, ambulancedienst en revalidatie onder begeleiding van Stichting Transmurale Zorg. Zoals het er nu laat uitzien is Corona nog niet onder controle en is het mogelijk dat we in deze derde golf toch nog in een code zwart scenario belanden. De EFDH is gevraagd om ook voor de farmaceutische zorg een calamiteitenplan op te stellen.

De kans dat apotheken getroffen worden door grote personeelsuitval en moeten sluiten is door de maatregelen die het afgelopen jaar in de apotheken genomen zijn en het op gang komen van de vaccinaties kleiner geworden, maar is nog steeds aanwezig. Als dit één apotheek betreft is dat vervelend voor deze apotheek maar daarmee hoeft de farmaceutische zorg niet direct onder druk te komen. Vallen er meer apotheken weg, dan moeten we van tevoren weten hoe te handelen. Daarom is in aanvulling op het CORONA stappenplan dat in april 2020 door de EFDH is gemaakt, dit plan ontwikkeld om te dienen als calamiteitenplan bij diverse fases in een pandemie. Hierbij is gebruik gemaakt van het plan dat opgesteld is door CAVR (Combinatie Apothekers Vereniging Rijnmond).

Wat wij voorstellen in dit plan zijn adviezen die apotheken kunnen opvolgen. Pas in de laatste fase zal de GHOR de regie overnemen.

Dit plan is niet alleen opgesteld voor de huidige Corona pandemie maar is ook toepasbaar (met mogelijk een aantal aanpassingen) mocht er in de toekomst een andere pandemie komen.

Mocht de situatie verslechteren en voor de regio Code Zwart gaan gelden, is het belangrijk dat het Crisisteam van de EFDH hierover wordt geïnformeerd door het ROAZ of de vertegenwoordiger van het ROAZ voor de subregio Haaglanden.

Bestuur EFDH

Expertisecentrum Farmaceutische zorg Departement Haaglanden (Apothekersvereniging)

1. Inleiding

Dit calamiteitenplan is bedoeld als hulpmiddel voor apothekers en apotheekmedewerkers in de voorbereiding op een pandemie of tijdens een pandemie en als document waarin afspraken over werkwijzen met partners wordt vastgelegd.

Uitgangspunten binnen dit calamiteitenplan zijn:

- zo veel en zo lang mogelijk behouden van de autonomie van de individuele apotheken en dienstapotheken
- samenwerking tussen deelnemende partijen die is gebaseerd op draagvlak over de werkwijze bij alle partijen
- naleven van gemaakte afspraken.

Het calamiteitenplan legt de apothekers geen verplichtingen op, maar biedt oplossingsrichtingen in situaties die zelden voorkomen maar waar hun verantwoordelijkheid voor de farmaceutische zorg wel blijft, zowel overdag als in de ANW-uren. Door de organisatorische acties bij de apotheker weg te nemen, kan hij zich toeleveren op zijn kerntaak, de hulp aan zijn patiënt. Het calamiteitenplan heeft betrekking op de regio waarbinnen de EFDH actief is, namelijk regio Haaglanden.

In totaal zijn er 133 apotheken bij de EFDH aangesloten.

Doel van het calamiteitenplan is om als organisatie snel en adequaat te kunnen reageren indien er sprake is van een verdenking van of een bewezen besmetting van een cliënt of een medewerker. Dit calamiteitenplan geeft handvatten die aanvullend kunnen zijn op het calamiteitenplan die elke apotheek mogelijk zelf al hanteert.

De volgende problemen zijn te verwachten:

- Meer patiënten met (verdenking) van besmetting met SARS-Cov19
- Uitval van personeel waardoor continuïteit van zorg niet meer te garanderen is.
- Verhoogd gebruik van materialen zoals persoonlijke bescherming middelen (PBM) bij schaarste op de markt
- Tekort aan voor behandeling van COVID-19 patiënten te gebruiken medicatie

Dit betekent dat de doelen van het calamiteitenplan zijn:

1. Waarborgen continuïteit zorg en veiligheid patiënten
2. Waarborgen continuïteit en beschikbaarheid personeel
3. Waarborgen van vitale bedrijfsprocessen (PBM, apparatuur, voorraad medicatie)

2. Crisisstructuur

a. Het crisisteam

Het Crisisteam informeert en adviseert de apotheken over de logistieke en materiële situatie en knelpunten die een overkoepelende beslissing vergen.

b. Samenstelling

Het Crisisteam heeft in de maximale opgeschaalde vorm de volgende samenstelling:

- De voorzitter van de EFDH
- Bestuurder EFDH die ook lid is van bestuur STZ
- De projectleider van de EFDH
- Vertegenwoordiger van de Stichting Spoedapotheek Den Haag
- Eventueel een extern deskundige (afhankelijk van de aard en omvang van de crisis)
- Bureamedewerker EFDH tevens notulist

Het Crisisteam draagt zelf zorg voor tijdige aflossing. Ieder bovengenoemd teamlid heeft daarom een vervanger. Schriftelijke verslaglegging van alle besluitvorming is essentieel voor de overdracht, ter eigen evaluatie en voor eventuele vragen en het afleggen van verantwoording achteraf.

c. Crisisruimte

Overleg van het crisisteam zal zo veel mogelijk online plaatsvinden. Hiervoor wordt door de bureamedewerker of projectleider bijeenkomsten gepland met Teams of Meet.

Wanneer fysiek samenkomen van het crisisteam gewenst is, en volgens de overheidsregels mogelijk is, zal dat gebeuren bij het kantoor van de EFDH, President Kennedylaan Den Haag.

Het Crisisteam komt hier bijeen om te vergaderen om door middel van beeldvorming van de situatie te komen tot besluitvorming over de te nemen acties. De fysieke ruimte beschikt over de benodigde faciliteiten zoals communicatiemiddelen, printer. Vergaderfrequentie wordt ad-hoc bepaald.

d. Coördinatie per regio

De regio is groot. Dit betekent dat er binnen de regio coördinerende apothekers worden aangesteld, die korte lijnen hebben met de apothekers in de regio.

Hij/zij is verantwoordelijk voor de uitwisseling van informatie met het Crisisteam zolang een opgetreden disbalans binnen de regio kan worden opgelost. Iedere regio-coördinator heeft een plaatsvervanger. Indien een andere apotheker deze functie krijgt, dient dat bij het Crisisteam bekend te zijn. De volledige gegevens qua bereikbaarheid van de betrokken regiocoördinatoren bevinden zich op de EFDH-website als bijlage van dit plan. De regiocoördinator draagt zelf zorg voor een actueel bestand van contact- en bereikbaarheid gegevens van de betrokken apotheken (de bureamedewerker van de EFDH kan hierbij helpen).

De regio's zijn als volgt:

- Delft
- Den Haag Centrum
- Den Haag ZuidWest/Rijswijk
- Voorburg/Leidschendam/Wassenaar
- Westland

- Zoetermeer

Ook de ziekenhuisapothekers van HMC en HagaZiekenhuis zullen vanuit het Crisisteam worden geïnformeerd.

e. Apothekers en apotheekmedewerkers

Apothekers en apotheekmedewerkers worden indien nodig door of namens het Crisisteam geïnformeerd. Voor de bereikbaarheid kan van het vaste en het mobiele telefoonnet gebruik worden gemaakt alsmede via mail, website of Siilo. Dit ter beoordeling van het Crisisteam. Tevens kan gebruik worden gemaakt van een „Siilo-alert“ waarbij verwezen wordt naar het op dat moment te activeren mailadres: calamiteiten@efdh.nl, dit ter beoordeling door het Crisisteam.

f. Opschalingsfases bij besmetting

Organisatie zoals huisartsen, thuiszorg en ziekenhuizen hebben veelal een noodplan voor het uitbreken van een pandemie- zoals de Covid-19 pandemie, waarbij in korte tijd veel personele capaciteit nodig is maar ook uitvalt.

Het Crisisteam brengt in kaart waar de problemen zich in de regio voordoen.

g. Stappenplan

FASE	Situatie	Actieplan
Fase 0	Normaal	n.v.t.
Fase 1	Balans tussen personeel en werkzaamheden	- Extra alertheid op landelijke berichtgeving van RIVM of VWS - Voorbereidingen treffen op mogelijk opschalen - Instellen of activering van het Crisisteam, komt nog niet samen - Hygiëne protocollen naleven - ARBO maatregelen nemen - Netwerk met GGD/GHOR/ROAZ/Huisartsen - Communicatie
Fase 2	Eerste ziektegevallen bij medewerkers in de regio, minder personeel Grotere toeloop van patiënten, mogelijk hamsteren	- Melding apotheek aan regio coördinator - Regio coördinator meldt aan crisisteam - Opvolgen regels RIVM m.b.t. testen en thuisquarantaine - Voorbereidingen treffen voor avond- en weekendshifts voor verwerken baxters en herhaalmedicatie - Onderzoek welke chronische patiënten nog niet in de herhaalservice zitten en pas dat aan. - Voorbereidingen treffen extra bezorging - Voorbereiden om overdag te werken in 2 ploegen om kruisbesmetting te voorkomen

		- Voorbereiden om 1 -2 thuiswerkplekken in orde te maken (aanschrijven vanuit de buffer). - Huisartsen vragen zicht te houden aan de voorschrijftermijnen en dat voor herhaalmedicatie, niet in baxter of herhaalservice, een ophaaltermijn van 3 dagen geldt. - Apotheken communiceren over veranderde werkwijze
Fase 3	Meer dan 40% van de apotheekmedewerkers is ziek, of is afwachting op testuitslag, thuisquarantaine en dus 5-10 dagen niet beschikbaar	- Melding apotheek aan regio coördinator - Regio coördinator meldt aan crisisteam - Activeren ploegendienst in de apotheek (2 vaste teams, die onafhankelijk van elkaar werken) - Inventariseren wie tijdelijk meer uren kan werken - Inzet uitzendkrachten - Inzet oud-assistenten - Collegiale inzet assistenten van andere apotheken - Prioriteit aan baxters, gevolgd door herhaalmedicatie - Apotheek levert alleen acute medicatie (via dienstluik of afhaalautomaat of bezorging)
Fase 4	Apotheek kan niet verantwoord open blijven en sluit de deuren. Mogelijk meerdere apotheken.	- Melding apotheek aan regio coördinator - Regio coördinator meldt aan Crisisteam - Crisisteam overlegt in regio welke apotheek het langst open blijft. - De gesloten apotheek zorgt dat chronische medicatie bezorgd wordt of in afhaalautomaat wordt geplaatst of afgehaald wordt in andere apotheek - Indien mogelijk wordt personeel van andere apotheken verzocht hulp te bieden. - Apotheek meldt aan IGJ, huisartsen en thuiszorg - Crisisteam meldt aan Veiligheidsregio, GHOR en GGD
Fase 5	Fase 4 op grote schaal Overdag opengaan dienstapotheken	- Inzet beschikbare apothekers en assistenten van gesloten apotheken - GHOR neemt regie over

De infectieziektebestrijding vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de GGD.

Apothekers en GGD/GHOR zullen in nauwe samenspraak in de gaten houden tot op welk moment de reguliere organisatie van de farmaceutische volstaat, en vanaf wanneer aanvullende maatregelen nodig zijn om de continuïteit te waarborgen.

Bovenstaande maatregelen kunnen als overzicht dan wel als reminder en mogelijke opties beschouwd worden.

Apotheken werken op de normale wijze door totdat het door uitval van de apothekers en/of apothekersassistenten niet meer lukt. In eerste instantie zullen de apothekers binnen een regio elkaar steunen bij ziekte binnen een van de aangesloten apotheken. Zij zullen de zorg binnen de regio gezamenlijk verlenen zolang dit uitvoerbaar is (stadium 0 t/m 2).

- Vanaf stadium 2 wordt het Crisisteam actief.
- Vanaf stadium 2 kan gevraagd worden aan deeltijdwerkers om extra te werken.
- Op het antwoordapparaat van gesloten apotheken staat welke apotheek telefonisch bereikbaar is voor spoedgevallen.
- Wanneer de reguliere zorg niet meer op de normale manier gegarandeerd kan worden zal er regionaal ondersteuning geboden gaan worden. Dit kan gebeuren door inzet van personeel van andere apotheken of door de apotheken als centrale apotheken aan te wijzen (stadium 3). Deze centrale apotheken blijven het langst open.
- Vanaf stadium 3 worden inwoners in de regio geïnformeerd dat de farmaceutische zorg alleen nog maar bereikbaar is voor medicatie die niet kan wachten (lokale media, websites en via antwoordapparaat praktijken).
- Vanaf stadium 4 worden inwoners in de regio geïnformeerd over sluiting van apotheken en dat farmaceutische zorg bereikbaar is vanuit centrale praktijken (lokale media, websites en via antwoordapparaat apotheken).
- Backoffice behouden de apotheken hun functie voor baxters en herhaalservice, maar achter gesloten deuren. Indien dit ook niet meer te organiseren is, wordt gekeken of andere apotheken die rol over kunnen nemen.
- De Dienstapotheken gaan bij fase 5 24 uur open 7 dagen per week. Personeel zal daarvoor door de gesloten apotheken worden aangeleverd (mits gezond).

h. Dienstapotheken

Volgens het schema moeten de dienstapotheken activiteit bij Fase 5 gecontinueerd en geïntensiveerd worden. De regio coördinator zal de huisartsen in de regio inlichten (via Hadoks). Het gaat dan om het volgende:

- De bereikbaarheid voor de voorschrijvers: waar moeten recepten naar toe?
- De bereikbaarheid voor de patiënt: waar wordt die naar toe verwezen?

Mogelijk kan naar een politheek in het ziekenhuis worden uitgeweken.

3. Communicatieafspraken intern en binnen de keten

Het Crisisteam draagt zorg voor adequate verdere regionale verspreiding binnen de eigen beroepsgroep.

EFDH neemt actief deel aan regionale COVID-19 overlegstructuren en zal iedere voor de apotheek van belang zijnde informatie met de leden delen.

Het Crisisteam en de GGD/GHOR besluiten gezamenlijk wanneer de continuïteit van farmaceutische zorg dusdanig in gevaar komt en de kans op verstoringen van de openbare orde te groot worden om op te schalen naar stadium 4/5. Vanaf dat moment ligt de coördinatie en regie van de zorg in handen van de GHOR. Apothekers blijven verantwoordelijk voor het leveren van de farmaceutische zorg.

4. In de apotheek

Actief monitoren mogelijke verdenkingen COVID-19 bij personeel

De algemene maatregelen rond ziektemeldingen van het RIVM zijn leidend. Op dit moment:

- verkoudheidsklachten (zoals neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn);
- hoesten;
- benauwdheid;
- verhoging of koorts;
- plotseling verlies van reuk en/of smaak (zonder neusverstopping)

Houdt het personeel goed in de gaten, vraag ook naar besmetting in de privé-omgeving ter voorkoming en inschatting uitval personeel.

Laat personeel testen bij klachten of bij in aanraking komen met iemand die besmet is.

Vorbereiden op eerste besmetting

- personeelslid blijft thuis of
- personeelsleden die kort voor bevestiging besmetting hebben samengewerkt in quarantaine en testen.
- invoeren aangepaste werkzaamheden (thuis of een aparte ruimte in de apotheek)
- overige personeelsleden proberen in 2 groepen te laten werken, onafhankelijk van elkaar
- indien onrust in de apotheek: werk ook in de apotheek met mondkapjes, zeker als 1,5 meter niet te handhaven is binnen de apotheek
- bezorgers in de apotheek mondkapje dragen
- deurbeleid
- zo weinig mogelijk “derden” in de apotheek (achter de balie) toelaten.

5. Stappenplan

Het Corona stappenplan voor opschaling apotheken Regio Haaglanden is een samenvatting van dit corona calamiteitenplan (zie bijlage 1).

6. Noodlocaties

Mogelijk worden in bepaalde situaties noodziekenhuizen opgezet en ingericht. Wie verantwoordelijk wordt voor de farmaceutische zorg in een noodlocatie zal per situatie worden gezien. Dit zal in overleg met de het Crisisteam afgesproken worden.

Bijlage 1

EFDH

Expertisecentrum Farmaceutische Zorg
Departement Haaglanden
(Apothekersvereniging)

spoedapothek
den haag sasa

CORONA-stappenplan voor opschaling apotheken Regio Haaglanden

Doel: Dit stappenplan is bedoeld om in geval van uitval personeelsbestand zo lang mogelijk de geneesmiddelendistributie in de regio Haaglanden te kunnen garanderen.

Uiteraard is informatie van GGD, GHOR, RIVM en KNMP leidend, waarbij de eigen veiligheid en het voorkomen van besmetting centraal staan.

FASE 1.

Extra alertheid op landelijke berichtgeving en nog meer dan anders de hygiëne protocollen naleven.

FASE 2.

Eerste ziektegevallen bij apothekemedewerkers in de regio en bepaalde zorginstellingen sluiten de deuren. Vergroting onrust bij consumenten waardoor mogelijk extra toeloop in de apotheek. Apotheken communiceren aangepaste werkwijzen aan patiënten, zoals meer en laagdrempeliger bezorgen via de brievenbus, het (extra) stimuleren van het gebruik van afhaalautomaten. Er worden voorbereidingen getroffen te gaan werken met avond-/weekendshifts voor het verwerken van baxter en herhaalmedicatie. Enerzijds omdat een aantal assistenten mogelijk overdag thuis niet weg kunnen vanwege scholen die gesloten zijn, anderzijds omdat het werken in ploegen kruisbesmetting kan voorkomen.

FASE 3.

Meer dan 40% van de apothekemedewerkers zijn ziek vanwege het Corona virus en dus minimaal twee weken niet inzetbaar. Zoveel mogelijk uitzendkrachten inzetten en extra diensten waar mogelijk laten draaien door overig personeel inclusief extra bezorgers. Het klaarmaken van baxters heeft in deze fase prioriteit omdat collega's dit lastiger kunnen overnemen.

FASE 4.

Apotheek kan niet verantwoord openblijven en sluit de deuren. Apotheek maakt melding naar EFDH, IGJ en FTO-groep. EFDH meldt dit door aan GHOR/GGD en de andere apotheken. Apotheek zorgt dat chronische medicatie of in afhaalautomaat zit bij eigen apotheek of bezorgt de chronische/kritische medicatie aan huis (door de brievenbus voor eigen veiligheid).

EFDH Calamiteitenplan Farmaceutische Zorg

Versie 1.2, April 2021

FASE 5.

Als fase 4 op grote schaal gebeurt, dan zal de Spoedapotheek Den Haag ook overdag opengaan en de beschikbare apothekers/assistenten zullen daar (uitsluitend) de spoedmedicatie afhandelen, al dan niet met bezorgdiensten.

Wanneer is het zinvol om contact op te nemen met de EFDH?

1. Als er substantiële uitval is in de eigen apotheek, zodat het niet meer verantwoord mogelijk is om de apotheek open te houden.
2. Overige vragen en opmerkingen die relevant zijn voor collega zorgverleners.

Email EFDH: info@efdh.nl

Telefoonnummers;

06 25 482 422 Inge Stollman, projectleider EFDH, apotheker Spoedapotheek Den Haag

06 22 050 589 Mieke Sandino, voorzitter EFDH, apotheker Apotheek De Vlierboom Den Haag